

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Institutione, tituli beneficij Collativa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

ARTICULUS I.

De Institutione tituli
in beneficio Collativa.

SUMMARIUM.

1. Nomine Institutionis venit I. generaliter quacunque :
2. II. Facta liberè, &
3. III. Concessio beneficii, facta ad patroni præsentationem :
4. Sine qua præsentatus beneficium acceptare nequit.
5. Acceptandò tamen non amittit jus quæsitum per præsentationem.
6. Institutio præsentati Jure communi competit Episcopo :
7. Sede vacante Capitulo Cathedrali,
8. Et utriusque Vicario generali :
9. Jure speciali aliquando aliis Prelatis.
10. Nec non sequestro, & instituendi juris bona fidei possessori.
11. Ex privilegio Apostolico aliquando Abbatissa,
12. Et aliquando laici instituunt præsentatos.
13. Instituendi jus habens, si ipse præsentetur, neque à se,
14. Neque ab alio à se delegato :
15. Sed à superiore aliquo est instituendus.
16. Distinctio personarum inter dantem & accipientem specialiter exigitur in beneficiis.
17. Certum tempus Jure præfixum non est institutioni :
18. Quæ intra tempus patroni indulgentum ad præsentandum :
19. Quocunque etiam feriariò die,
20. Et extra instituenti territorium fieri potest,

21. Prævidè & publicè propositò Editò :
22. Quod non expeçitur in beneficii libera collatione :
23. Neque in præsentatorum institutionibus in Urbe Romana,
24. Et extra hanc in variis locis de consuetudine.
25. Et verisimiliùs etiam, spectato Jure communi.
26. Cùm præsentatio & institutio competit eidem, aliquando diverfis,
27. Et aliquando eòdem actu utraque expeditur.
28. Et ad faciliorem probationem scriptura adhibetur.

Primò enim Institutionis nomine, I. latè & genericè acceptò, quæcunque, cujuscunque Ecclesiæ, dignitatis vel beneficii Ecclesiastici vacantis legitima concessio venit : quò sensu, beneficium Ecclesiasticum licitè obtineri non posse sine Canonica institutione, Juris Regula 1. est in 6. quæ, sicut Beneficii nomine dignitates personatus & Ecclesiæ omnes cum cura & sine cura, quæ cum titulo habentur, secundum Glossam in Reg. cit. V. Beneficium & Barbof. ibin. 5. intelliguntur: sic Institutionis nomine quæcunque; tam libera quàm necessaria, hoc est, electione aut huic subsidiaria postulatione, nominatione vel præsentatione præcedente, facta eius concessio venit, ut in Reg. cit. notant Dynus n. 13. & Peckius num. 24.

Secundò strictè, sed minùs propriè, 2. pro collatione sive concessione beneficii omnino liberè facta clerico, nullum ad id ius habenti, Panormit. in c. Auctoritate 4. n. 8.

Tertiò propriè, pro concessione e. 3. iusdem facta ad patroni præsentationem, Panormit. in c. cit. n. 7. Lambertinus de

R 2

Jure

Jure Patronat. lib. 2. p. 3. q. 1. art. 5. n. 1. & *Vivianus similis Tract. lib. 12. cap. 1. n. 3.* Quò modò & in Rubricâ nostrâ sensu acceptâ Institutione clerico tributur ius in re, sive titulus beneficii: ad quod patroni præsentatione ius ad re duntaxat acquisivit: & licet, cum idoneus est, repelli à superiore non possit, titulum tamen & ius in re seu proprietatem beneficii ante Institutionem non consequitur, *arg. Reg. 1. cit.*

4. Imò, si absque hac id occupare & administrare præsumat, non solum eius plenum ius non acquirit, sed præsentatione quæsitum ipsò Jure amitti, cum *Franc. in c. Avaritia 5. de Elect. in 6. n. 2.* *Rocho de Curte de Jure Patronat. V. Honorificum, q. 39. n. 7.* *Garcia de Benef. p. 11. cap. 10. n. 216.* & aliis vult *Engel ad hanc Rubr. n. 2.* propter paritatem cum electo, prælaturæ administrationi se ingerere præsumente ante confirmationem: quem iure per electionem quæsitum ipsò factò excidere, voluit *Bonifacius VIII. c. Avaritia cit.* Sed paritas non est; cum plus damni Ecclesiis afferre possit ac tolear temeraria administratio electi quàm præsentati: & si paritas eademque ratio esset utriusque, nihilominus de electo loquens constitutio pœnalis ad præsentatum non esset extendenda, ut *arg. Reg. Odia 15. in 6.* Verisimiliter censet *Lessius Lib. 2. de J. & J. cap. 34. n. 16.*

6. Porro præsentati institutio post *Papam* Jure communi competit Episcopo, in cuius diocesi Ecclesia vel beneficium est situm, *c. Ex frequentibus 3. hinc c. Nobis 25. de Jure Patronat. & c. Cum ex injuncto 12. in fine, de Hereticis;* ut super illa Jure communi fundatam habeat intentionem ac præsumptionem: vi cuius in dubio super ea orto probandi onus in adversarium transfert, *Panormit. in c. Ex frequentibus cit. n. 2. Lambertin. cit. q. 2.*

art. 5. n. 3. & Gonzalez in Reg. 8. Provis. §. 1. n. 21.

Ad quem Episcopum pertineat institutio clerici in Ecclesia, in duarum diocesium confinibus sita, dubium & variæ DD. sententiæ sunt. Et quidem, si fundi, in quo illa constructa est, pars aliqua unius, alia alterius diocesis sit, institutionem aliqui Episcopo, in cuius territorio Ecclesiæ caput seu pars principalis, *arg. l. cum in diversis 44. ff. de Relig. & sumpt. fun.* alii illi adstruunt, in cuius diocesi sita est porta principalis, *arg. l. Præditi 9. l. 5. ff. de Legat. 3.* Si autem limitaneus & dubius sit fundus totus, præsentatos in Ecclesia instituendi ius utrique commune quidam censent, *arg. §. Insula 22. Instit. de Rer. divis. ac proinde Episcopos, vel ad præsentatorum institutionem faciendam vicibus alterius, arg. Clement. Plures, de Jure Patronat. vel ad controversiam alia ratione terminandam compellendos. Alii, cui ex Episcopo, vel an Archiepiscopo utriusque superiori, vel Papæ clericos in ea instituendos præsentare velint, patronorum arbitrio relinquunt, apud *citt. Lambertin. Lib. 5. p. 2. q. 4. art. 6. Vivian. Lib. 5. cap. 8. n. 9. & Barbofam de Offic. Episc. alleg. 72. n. 150.* Quibus Opinionibus in praxi locus tum demum erit, si neuter Episcopus sit in iuris instituendi quasi possessione; cum in pari causa conditionem possidentis meliorem esse, certi patenter & noti Juris sit *Regula 171. ff. 65. in 6.**

Sede Episcopali vacante præsentatos instituendi potestas Episcopo competens residet penes Capitulum: quantumvis ei non competat libera collatio beneficiorum, ex decisione *Bonifacii VIII. c. 1. in 6.* cuius ea ratio est; quòd institutio sit concessio beneficii non libera, sed necessaria, sive præsentato idoneo ex Jussu debita;

debita; ac proinde eâ factâ donationem seu liberalitatem exercendi facultas non auferatur successoribus in prælatura. In iis autem, quæ Necessitatis & Justitiæ sunt, Episcopo Capitulum succedat, *c. Hisque* 11. *Et c. Cum olim* 14. *de Major. & Ob.* Panormic. l. cit. n. 8. *citt.* Lambertin. p. 3. q. 1. art. 7. n. 1. *Garcias* p. 5. cap. 7. n. 51. & *Vivianus* cap. 2. n. 10. Unde

8. Eadem potestas sine speciali mandato etiam competit Vicario generali Episcopi, & Capituli sede vacante, *c. Ex frequentibus* cit. ibi, *Vel Officialium suorum, qui hoc de Jure possunt*, & *arg. c. sim. de Offic. Vicar. in 6.* ubi, cum ei ex ratione, quod donare non valeat, libera collatio negatur, præsentati institutio, tanquam non libera sed necessaria concessio, non obcurè adstruitur, *citt.* Panormit. in *c. Ex frequentibus* cit. n. 7. Lambertin. art. 6. n. 1. & *Vivian.* cap. 2. n. 4.

9. Prælatibus inferioribus, etiam Regularibus, clericos præsentatos instituendi jus aliquando competit non tantum in Ecclesiis, ipsis plenissimè jure subjectis, *Clement. Unic. de Excess. Prælat.* in quibus obtinent jurisdictionem quasi Episcopalem: sed etiam subjectis Episcopo aliquando ex privilegio, ut est Juris explorati; cum ita competere etiâ laicis possit, *Zabarell. in c. Nobis* cit. §. *Ceterum* q. 6. & *Vivian. cit. Lib. 12. cap. 3. n. 11.* aliquando ex consuetudine vel potius præscriptione, *c. Auditi* 15. *Et c. Cum olim* 18. *de Præscripte.* aliquando ex antiqua fundatione; quod in istius limine à fundatore cum Episcopi consensu apposita sit conditio; ut ad Ecclesiam vel beneficium à se fundatum præsentatos instituendi jus ad inferiorem, *vg. Monasterii Prælatum aut Studiorum Universitatem Ecclesiasticam* pertineat, *arg. l. In institutionibus* 48. ff.

de Palli, *citt.* Lambert. art. 10. n. 4. & *Vivianus* cap. 3. n. 8. *Antiqua*, inquam; quia hodie ex Decreto S. Synodi Trident. *Sess. 14. cap. 12. de Ref.* præsentati institutio Episcopo, non alicui inferiori, reservanda est. Idem *Vivian.* n. 9. & *Pirrhing ad hanc Rubr.* n. 6.

10. Quin, si prælatura vel dignitas, ratione cujus præsentati institutio competit, ex causa litis super ea inter aliquos pendens, sequestretur, juxta *Clement. Unic. de Sequest. fruct. & poss.* sicut cæterorum illi annexorum, licetiam instituendi juris exercitium competeret sequestro, per tradita *ad Rubr. cit. n. 19.* uti & ejusmodi dignitatis bonæ fidei possessori, ut de eligendi jure *Lib. 1. tit. 6. à n. 54.* est dictum.

11. Dubium est, an præsentatos instituere valeant Abbatissæ & similes monialium Præpositæ. Ratio dubitandi est; quia institutio est actus jurisdictionis Spiritualis: cujus femina non est capax; cum pertineat ad potestatem Clavium, *c. sim. de Excess. prælat.* in feminam non cadentem, *c. Nova* 10. *de Penit. & remiss.* At, licet hoc ita sit, & internum sive Pœnitentiale forum spectans jurisdictionis in feminam, utpote sacræ Ordinationis, quam illa præsupponit, divinè Jure incapax non cadat, *c. cit. ut Lib. 1. tit. 11. n. 45.* est dictum, privilegiò tamen Apostolicò & prælatorum Ecclesiasticorum commissione feminis aliquando communicatur exercitium nonnullorum actuum Spiritualis jurisdictionis externæ *c. Dilecta* 12. *de Majoris. & Ob.* præsertim voluntariæ; ut clericos ad parochias, sibi pleno jure subjectas, præsentatos instituere possint, ut cum *Sylvestro V. Abbatissa* q. 2. & *Azor* p. 1. *Instit. Lib. 13. cap. 10. q. 6.* notat *Laiman* in *c. Dilecta* cit. n. 1.

12. Dubium secundo est, an institutio

R 3

compe-

competere valeat laicis. Non posse communi Jure: & contra Apostolicò privilegiò posse, exploratum est. Prius quidem, propter juris instituendi spiritualitatem. Posteriori verò propter paritatem cum jure beneficia liberè conferendi, quod non minùs spirituale est, & ejusmodi privilegiò laicis competere potest, juxta dicta tit. 5. n. 41. Consuetudine autem seu præscriptione etiam tanti temporis, cujus initii memoria non existit, sicut conferendi, juxta dicta *ibidem*, sic & instituendi jus laicis competere nequit, propter incapacitatem Juridicæ possessionis hujusmodi jurium, seclusò privilegiò in laicos non cadentis, arg. c. *Causam 7. de Præscript.* Quò tamen non obstante, laici, qui præsentatos in una vel pluribus Ecclesiis instituendi jus immemoriali tempore, cum fama sive existimatione privilegii aliquando obtenti concurrente, exercuerunt, id porro exercere possunt, ob præsumptionem justitituli sive privilegii à majoribus suis aliquando obtenti, ex tanti temporis cursu cum publica fama concurrente ortam, ita tamen; ut, si quando privilegium nunquam obtentum aut invalidum esse, legitimè constaret, juris illius exercitium prosequi illasà conscientia non possent; quòd careant verò titulò privilegii, & illius, quâ solâ defendebantur, præsumptio veritati comperta cesset ac cessarit, Panormit. in c. *Causam cit. n. 8.* Felin. in c. *Cum ex officio 16. de Præscript. n. 13.* Laiman. in c. *Causam cit. n. 6.* & Pirrhing *ad Rubr. de Præscript. n. 44. in fine.* Vide tradita *Lib. 1. tit. 4. à n. 47.*

13. Dubium tertio est de institutione ejus, cui aliàs competit institutio, si ad beneficium ipse præsentetur. Quæ cui competat, dubitandi ratio solennis est; quia talis institui nequit à seipso, c. *fin.*

cujus ratio hòc textu redditur; quod *Instituentem & recipientem debeat esse distincto personalis*: ob quam seipsum, quantumcunque idoneus sit & quibuscunque studiis ac meritis adjuvetur, eligere vel præsentare nemo potest, *can. In scripturis. 8. q. 1. & c. Per nostras 26. de Jure patronat.* Neque etiam institui potest ab aliquo, à se delegato; cum enim delegatus non propriò, sed alienò delegantis seu mandantis nomine instituat, *l. 1. ff. De eo, cui mand. est jurisd.* delegans institutus à delegato, institutus conferetur à seipso; nam, *Qui facit per alium, perinde est, ac si faciat per seipsum*, Regula est *72. in 6.* Neque etiam institui potest ab alio; quia, ut *cit. c. fin.* dicitur, alius conferendi jus, quod ipsi competit, non habet. Quæ ratio apud Interpp. ac DD. tantum potuit; ut magnò consensu tali casu provisione recurrentum statuerent ad Episcopum, vel ad Papam istiusque à latere Legatum, Jure communi in beneficiorum collatione cum Episcopo concurrentem, c. 1. *Si. Præsentis 3. de Offic. Legati in 6.* Nisi præsentatus influendi potestatem sibi competentem totam transferre malit in alium; à quo ita propriò, & non ipsius præsentati nomine institui possit, Barboza in c. *fin. cit. n. 3.*

Verùm, etsi doctrina hæc consentanea Juri & retinenda sit, ratio tamen, quæ ad eam excogitandam DD. impulit, ex duplici capite difficilis est. Imprimis quidem; quia, licet Contentiosa & Coactivæ jurisdictionis exercitium personarum distinctionem exigat: inter exercentem tamen, & eum, in quem exercetur, ejusmodi distinctionem Voluntaria jurisdictio non requirit; cum quis emancipari & in adoptionem dari apud semetipsum possit, *l. Si consul. 3. ff. de Adopi.*

Adopt. & Episcopus atque alii dispensandi potestate præditi in omnibus casibus, in quibus cum aliis, etiam secum dispensare valeant, ex doctrina Felin. in *c. Prætere* 2. de *Sponsal.* n. 20. Suarez *Lib. 6. de LL. cap. 12. n. 8.* & aliorum, quam Cardd declaratione firmat Pontius *Lib. 8. de Matr. cap. 4. n. 9.* deinde; quia, cum Papa absolvi valeat à confessorio, cui jurisdictionem ipse commisit, nihil impedit, quò minus clericus, ad beneficium prætentatus, institui valeat ab alio, cui instituendi potestatem ipse delegavit.

16. Harum tamen objectionum neutra pro communi doctrina allatam rationem convellit. Prior; quia, licet in cæteris Voluntariæ jurisdictionis actibus personarum distinctio necessaria non sit, eam tamen, ex dispositione & ratione Juris specialis, dignitatum & beneficiorum Ecclesiasticorum institutio & cætera provisio requirit; ut ab ea ambitio, quam procul potest, removeatur; cum, ut *c. Per nostras cit.* Innocentius III. ait, *Nullus ingerere se debeat Ecclesiasticæ pralationis officii:* & ubi de proprio commodo, præsertim ex rebus Ecclesiasticis percipiendis, agitur, ad evitandas fraudes authorem quem sibi fieri, Jura non patiantur, *arg. l. 1. l. Pupillus 5. §. 2. ff. de Auth. Tut. & Clement. 2. de Reb. Eccles. alien.* Pontius *cit. n. 9.* & Gonzalez in *c. fin. cit. n. 2.* Posterior; quia quilibet sacerdos vi suæ Ordinationis accipit potestatem nomine Dei absolviendi quoscunque fideles, peccata sua Sacramentali judicio sponte submittentibus sub conditione, *Si Ecclesia permiserit;* ac proinde etiam summum Pontificem, si peccata sua ipsi fuerit confessus, ut non obicure delumitur ex illo, *Accipere spiritum sanctum, quorum remisit peccata remissentur eis,* Joau. *cap. 20. v.*

23. & cum Amico *Tom. 8. disp. 15. §. 2. n. 10.* Dicastillo de *Sacrament. Pœnit. disp. 10. n. 94.* & aliis docent Diana p. 8. *Tract. 1. resol. 84. §. Sed mihi,* & Haunbold. *Theolog. Tract. 4. n. 1024.* juxta quorum sententiam Papa à sacerdote per potestatem à Christo Domino acceptam absolvitur ex suppositione; quòd ipsius potestati voluntariè se submittat, ut in *c. fin.* etiam Panormit. *n. 6.* observat.

Neque refert; quòd talis sacerdotis in pœnitentem jurisdictione ab ipso Papa omnino completa & delegata sit, cum; quia nihilominus iste non suo, sed Christi nomine absolvitur: tum verò; quia jurisdictione illa, cum non nisi in volentem exerceatur, non Necessaria, sed Voluntaria est, juxta dicta *Lib. 1. Tit. 32. n. 4.* Quæ cur in foro interno à delegato in delegantem exerceri nequeat, non apparet, postquam eam in foro externo in seipsum exerceri posse est dictum, S. Thomas in *4. dist. 19. q. 1. art. 3. q. 2.* & aliis DD. relatis Suarez de *Pœnit. disp. 27. §. 2.*

Institutio clerici, cuicumque competat, fieri ab eo nequit ante sibi factam illius præsentationem, *arg. c. Illud 8. de Jure patronat.* Istæ autem factæ ad ipsam, sicut etiam ad electi confirmationem, certum tempus Jure constitutum non est, ut plerique advertunt: est illud isto definitum sit ad præsentationem, *c. Cum propter 27. de Jure patronat. & c. Unico, §. Verum, eodem Tit. in 6. ad electionem, c. Ne pro defectu 41. de Elect.* & ad collationem, *c. Nulla 2. de Concess. præbend.* cujus ratio est partim; quòd, cum electio & fere etiam præsentatio de uno tantum sit, examen de ejus idoneitate non multum temporis requirat: partim; ne beneficia nimis diu vacent; cum, si ad præsentati institutionem sex menses concederentur, illorum

illorum vacatio saepe annua foret, Panormit. in c. Nulla cit. n. 12. & 13. Garcias de Benefic. p. 10. cap. 4. n. 1. & Barbosa cit. alleg. 72. n. 19. ubi salubriter movent, institutionem differenti à superiore prærigendum certum v.g. duorum mensium terminum, intra quem illam facere compellatur. Si verò, cessante legitimo impedimento, ultra hoc tempus differretur, pro ea obtinenda Episcopus: aut, si iste negligens sit, Metropolitano vel Papam adiri posse, ut etiam observat Vivianus cit. Lib. 12. cap. 5. n. 15. Ubi

18. Dubium est, an præsentati institutio fieri queat intra quatuor vel sex menses, à Jure indultus ad præsentandum; illam enim ante hujusmodi termini lapsum non faciendam, indiscriminatim asserit Palao Tract. 13. disp. 3. p. 4. n. 10. ne festinatà & illius lapsum antevercente præsentati institutione præjudicium generetur patrono non solum laico, cui adimeretur facultas variandi: sed Ecclesiastico quoque vero, intra sex menses & post præsentationem sub illorum initium ab alio attentatam fortassis primum apparenti, sequæ præsentandi juris proprietarium aut saltem possessorem esse; atque idcirco, ab alio facta præsentatione juri suo derogatum, prætendenti & ostendenti. Sed contraria est praxis plurium Germaniæ dicecesium: quarum Ordinarii ad excludenda incommoda, quibus obnoxia est diutina vacatio Ecclesiarum, ad has præsentatos, si idonei reperti fuerint, non raro instituunt, quatuor aut sex mensium lapsu non expectatò, saltem si liqueat de jure præsentantis, & de variandi sive ante præsentato alium addendi animo non constet. Quò observatò dicta praxis non præjudicat patronis: nec divertit à Jure, cum; quia hoc à patrono præsentati idonei institutio-

nem, intra quatuor aut sex mensium terminum factam, nusquam irritat aut improbat: tum verò; quia id variationem patrono laico solum adstruit, si primò præsentatus nondum fuerit admittus, c. Quod autem 5. pr. de Jure patronat. utique intra terminum, Jure indultum ad præsentandum; cum istò lapsò variationi seu novæ alterius præsentationi locus amplius non sit: etiam si primò præsentatus necdum sit admittus & in beneficio institutus.

Eadem institutio, tam mortuò quàm superstitè patronò, die quocunque, etiam feriatò, & extra dicecesim vel territorium instituentis fieri potest; cum sit actus extrajudicialis, Franc. in c. fin. de Elect. n. 9. Gonzalez ad Reg. 8. gloss. 62. n. 9. & cit. Garcias p. 5. cap. 8. n. 142. cuius exercitiò, cum sine strepitu & figura judicii peragatur, aliena jurisdictione & territorium non violatur: nisi orta sit inter patronos vel plures præsentatos lis: præviq; plenà causæ cognitione ac pronuntiatione judiciali super præsentandi jure aut valore præsentationis, ad institutionem procedatur; cum ita eam neque debus feriatò, neque extra proprium instituentis territorium fieri posse, liquidi Juris sit, l. Omnes 3. C. c. fin. de Feriis, l. fin. ff. de Jurisdic. & c. fin. de Constitut. in 6. Panormit. in c. Novit 7. de Offic. legat. n. 4. Rochus de Jure patronat. V. Competens 9. 34. & Barbosa de Offic. Episcop. alleg. 72. n. 195.

Porro, clerici ad beneficium præsentatione acceptatà, proponendæ & institutioni præmittendæ sunt literæ Edictales sive Edictum, quò ad Ecclesiæ valvas aliòve consuetò locò publicè affixò generaliter omnes, quorum interest: vel, si contradictor unus vel plures appareant, ii specialiter & nominatim citentur ac

vocentur.

vocentur; ut intra competentem ipsóque Edictó expressum terminum peremptorium compareant & , quæ faciendæ præsentati institutioni tanquam juri suo adversantí opponenda censuerint, deducant, ex Constitutione Bonifacii VIII. *c. fin. de Elect. in 6.* quò textu, licet sermo sit de electionis confirmatione, ejus tamen dispositionem ad præsentati institutionem porrigi, cum Glossa *V. Electione*, Franco *n. 5.* & Interpp. aliis moment *citt.* Rochus *V. Honorificum q. 38. n. 69.* Lambertin. *Lib. 2. de jure patronat. p. 2. q. 6. art. 2. § 4.* & Garcias *p. 9. cap. 4. n. 1.* quòd ratio; ne supplantentur & excludantur ii, qui pro suo interesse aliquid objicere volunt, æquè afficiat præsentatorum institutiones, quàm electorum confirmationes & admissiones postulatarum; ut adeò, sicut hæc, sic & ad beneficia præsentatorum institutiones nullò Edictó propositò, vel ante termini istò præfixi lapsum factæ, cum DD. *citt.* pro irritis habeantur à Lotterio *Lib. 2. de Benef. q. 13. à n. 20.* Corrado *citt. Lib. 4. cap. 3. n. 20.* & Pirrhing *ad Rubr. de Elect. n. 322. not. 3.* iis verò, quæ præviò Edictó lapsóque istius terminò factæ sunt, ea vis & firmitas adstruatur; ut verus ac legitimus patronus, postea comparens & jus suum volens deducere, pro ea vice non ampliùs audiatur, saltè si Edictum non ignoravit: & , cum id propositum sciret, quò minùs antè compareret, legitimè non fuit impeditus, *citt.* Garcias *n. 14.* Lotter. *n. 50.* & Corrad. *n. 31.*

22. Ejus tamen Edicti necessitas non est Primò in beneficiorum libera collatione, Gloss. *fin. in c. fin. cit.* quia alia istius ratio est, quàm electionis & præsentationis; cum his ad rem duntaxat jus tribuatur: atque inter eas & confirmationem atque institutionem, uti & inter postu-

lationem & istius admissionem detur medium, intra quod Edictum proponatur: non etiam in collatione; quia istà plenum jus in re sive ipse beneficii titulus acquiritur proviso; ut Edictum, si expolceretur, necessariò proponendum esset ante omne, vel post plenum jus proviso acquisitum: quorum casuum neutrò Edictum exposcitur *c. fin. cit.* ut *ibi* cum Geminiano *n. 18.* & Viviano *in fine* advertit laudatus Pirrhing *not. 3.*

23. Secundò in Urbe, in qua præsentatos sine præviò Edictó à Papa institui, cum Lambertino *citt. q. 6. art. 3. n. 4.* notat Barbosa *in c. fin. cit. n. 4.* quia in institutione Apostolica cessat ratio, considerata *c. cit.* ipsáque summi Pontificis præsentia & certa scientia suspicionem omnem purgat; ut necesse non sit, observari subtilitates Juris; cum Papa sit supra Jus, §. *Si ergo V. Si ita* post *can. fin. 25. q. 1. c. Proposuit 4. de Concess. præbend. § 1. Princeps 31. ff. de LL.* omnèsque istius subtilitates suâ suppleat autoritate, *arg. l. Omnium 19. C. de Testament. Corradus cit. cap. 3. n. 24.* cum *n. 22.* cum Lotter. *citt. q. 13. n. 31.* monuisset, ad Edictum proponendum etiam non adstringi Executores literarum Apostolicarum, etiam datarum cum clausula, *Verificatò imprimis & ante omnia jure patronatús*: sed sufficere, si coram eis jus patronatús simpliciter verificetur, secundum decretum Tridentini *Sess. 22. cap. 9. de Reformat.* non attentà solemnitate præscriptá *c. fin. cit.*

24. Tertio in diocæsis, in quibus Edicti usus vel nunquam introductus vel non-usu seu legitimè præscriptus & *c. fin. cit.* contrarià consuetudine est abrogatus; cum ista, sicut aliis Juribus merè humanis, sic & *c. cit.* dispositioni potuerit prævalere, *c. fin. de Consuetud. § 1. De quibus 32. ff. de LL. citt.* Lambertin. *q. 6. art. 2.*

6. art. 14. Garcias à n. 10. & Barbosa n. 10.

25. Quin, Juri quoque inhaerendò, & abstrahendò à communi DD. interpretatione, c. *fm. cit.* dispositione præsentati institutionem non comprehendendi, censuit Bellamera *decis. 619.* & verisimile est: neque id solum; quòd c. *cit.* textu ulla istius mentio non fiat, sed etiam; quòd magis præjudiciosa sive periculosa animabus & Ecclesiis damnosa sit festinata confirmatio electi, quàm institutio ad simplex aut etiam parochiale beneficium præsentati; atque idcirco majori ad illam, quàm ad hanc solennitate & circumspeditione sit procedendum. Ex qua ratione cum c. *Avaritia cit.* relata ejusdem Papæ Constitutio ab electis ad præsentatos, administrationi temere se ingerentes, porrecta non sit n. 5. præsentati institutionem etiam non afficiet irritans atque idcirco odiosa Constitutio, relata c. *fm. cit.* Quâ consideratione, sicut quarundam diocesum ad beneficia præsentatos sine Edicto instituentium praxis à Juris derogatione correctioneque absolvitur: sic, ubi viget, omnino retinenda est aliarum, illud expositum & institutioni præmittentium, communi DD. sensui & interpretationi consentanea &, ad fraudes aliâque incommoda ab institutionibus removenda, salubriter introducta Consuetudo.

26. Superest dubium duplex. Primum de modo faciendæ institutionis, quando ea simul & præsentatio competit eidem: à quo illa & hæc aliquando unicò, aliquando diversis actibus expedienda est pro diversitate casuum & titulorum, ex quibus utraque competit eidem; cum, si institutio ei ratione Ecclesiæ seu dignitatis vg. Episcopalis: præsentatio verò ratione proprii patrimonii vel donationis juris patronatus ipsius persone facta,

vel ratione alterius, quàm obtinet, dignitatis vg. Abbatialis, vel ratione compromissi in eum facti à duobus vel pluribus compatronis competat, aliò actu faciendæ sit institutio, & aliò huic præsentatio; imò hanc per procuratorem fieri consultum, arg. c. *A collatione n. de Appellat. in 6.* censent Barbosa *cit. alleg. 72. n. 195.* & Corradus *Lib. 4. Prax. Benef. cap. 7. n. 20.* idemque observandum DD. *cit.* velint, si Episcopus habeat compatronum, vel in præsentatione requirendum sit alterius consilium vel consensus. Contrà utraque unico actu expedienda erit, si præsentatio & institutio competat ratione ejusdem Ecclesiæ vel dignitatis, sicut contingit, quando jus patronatus à laicis in Ecclesiam perpetuò est translatum; quòd ita præsentandi & instituendi jura quodammodo consolidentur, & beneficium evadat liberum seu collativum; ut &, si beneficium ad Episcopum devolutum sit ob negligentiam patroni; quòd, cum hoc etiam casu beneficiù, perinde ut collativum, liberè conferatur, utramque præsentandi & instituendi potestatem unicò actu expediri expediat; ut Ecclesiæ de rectore vel beneficiario citius provideatur. Ita DD. *cit.* cum Lambertino *Lib. 2. p. 3. q. 2. art. 19.*

Alterum dubium est, an ad institutionem necessaria sit scriptura. Regula est, hanc ad substantiam & valorem actus non exigi, præterquam in casibus communi vel speciali Jure expressis, l. *Passum 17. C. de Pactis*, Panormit. *in c. 1. De his, quæ à prelat. n. 4.* Redoan. *de Reb. Eccles. non alien. Rubr. 29. n. 1.* & Molina *Traçt. 2. de I. & I. disp. 468. n. 7.* cui inhaerendò statuendum est, scripturam minimè necessariam ad valorem institutionis; quòd id ullò Jure expressum non reperitur; & præsentatus verò etiam

hò etiam facta institutione beneficii titulum consequatur, Laiman in c. Nôssi 9. de Elect. n. 4. Quamvis Curiarum Ecclesiasticarum stylò seu praxi, sicut in provisionibus aliis, sic etiam in presentatorum institutionibus scriptura adhiberi solet: idque expediat, ferèque necessarium sit ad faciliorem tituli probationem, Riccius Collect. decis. 240. cit. Vivianus Lib. 13. cap. 1. n. 5. & Corradus cit. Lib. 4. cap. 7. n. 22. varias institutionum formulas subjicientes.

ARTICULUS II.

De Institutione Authorizabili.

SUMMARIUM.

29. Ista in beneficio curato institutio committitur cura animarum,
 30. De Jure ab Episcopis:
 31. Ex privilegio etiam ab inferioribus Prælatiis:
 32. Quibus Institutio Authorizabilis olim etiam præscriptione,
 33. Quadragenaria titulo munita, vel immemoriali competere potuit.
 34. Hodie verò eis non competit viâ præscriptionis.
 35. Neque institutio, tam Authorizabilis,
 36. Quam Collativa tituli à fundatore reservatur:
 37. Nisi de consensu Episcopi in limine foundationis.
 39. Quartò Institutionis nomen aliquando denotat approbationem pro exercenda cura animarum: quæ Authorizabilis à DD. vocatur; quòd eâ clerico, ad cu-

ratum beneficium promotò, committatur cura animarum, per Sacramentorum administrationem exercenda, c. Cum satis 4. de Offic. Archid. Quæ commissio per se vel alios ab Episcopis in ejusmodi beneficiis, ad suam collationem vel institutionem pertinentibus, fere in ipsa collatione seu collativa institutione: in iis autem, quæ speciali jure ad aliorum collationem spectant, post hanc jam factam, præviò examine de idoneitate, & ad animarum curam præsertim in foro Pœnitentiæ exercendam approbatione, fieri solet & ad eò necessaria est; ut sine ea Sacramenta nequeant administrari, & pœnitentiæ absolutiones invalidæ sint.

Dixi, Ab Episcopis, super hujusmodi institutione intentionem fundatam habentibus in Jure communi, c. cit. vel ab aliis prælatiis, in certi territorii clericum ac populum obtinentibus jurisdictionem quasi Episcopalem, sed èque Episcopali vacante à Capitulo, Felin. in c. Auditis 15. de Prescript. n. 8. istiusque & Episcopi Vicario in spiritualibus generali, Barbosa de Offic. Episc. alleg. 72. à n. 175.

Prælatiis etiam inferioribus institutionem hanc privilegio Apostolico competere posse, nemo est, qui inficias eat. An etiam consuetudine vel potius præscriptione, dubium & dissensio quædam est: cui ansam præbuit c. Cum satis cit. relatum Alexandri III. ad Archidiaconum Eliensem, animarum curam sine Episcopi sui licentia & mandato propria autoritate committere præsumentem, rescriptum: Quoniam obtentu alicujus consuetudinis non debes contra sanctorum PP. institutiones venire, & quòd ad eum non spectat officium, tibi vendicare, ideo mandamus, ut nemini de cetero sine licentia & mandato Episcopi curam animarum committere præsumas. Quibus verbis